

De tijd van de vrouwen

El tiempo de las mujeres

Ignacio Martínez de Pisón

De auteur

Ignacio Martínez de Pisón Cavero werd in 1960 geboren in Zaragoza, een stad met een rijke literaire traditie die ook heden ten dage kan bogen op vele bekende schrijvers en dichters. Ignacio verloor zijn vader, een militair, toen hij negen jaar was. Zijn voorouders van moederskant telden actieve Carlisten. De jonge Ignacio werd naar een jezuïetenschool gestuurd en studeerde daarna Spaanse filologie aan de Universiteit van Zaragoza en Italiaanse filologie in Barcelona, waar hij sinds zijn studietijd is blijven wonen. Martínez de Pisón is getrouwd met María José Belló, dochter van een vroegere speler en trainer van Real Zaragoza.

Enkele auteurs die Martínez de Pisón zich ten voorbeeld stelt, zijn de Italiaanse Natalia Ginzburg en de Amerikaanse Anne Tyler. Als schrijver van romans heeft hij de ervaring dat het verhaal zich ontwikkelt terwijl het geschreven wordt; vandaar dat hij er meestal lang aan zit te schaven en slijpen. Bij korte verhalen gaat hij anders te werk, namelijk vanuit een concept, een moment waarop het verhaal zich als geheel aan zijn geestesoog voordoet en als het ware alleen nog opgeschreven hoeft te worden. Een van zijn vroege verhalen dat hemzelf nog steeds bevalt, is het eerste verhaal uit de bundel *El fin de los buenos tiempos* uit 1994.

Oeuvre

Martínez de Pisón heeft al een aanzienlijk oeuvre opgebouwd. Meestal werkt hij aan enkele projecten tegelijk. In 1984 verscheen zijn eerste roman, *La ternura del dragón*, waarmee hij een bescheiden succes boekte. Behalve tot nu toe tien romans, sommige essayistisch van karakter, werden verschillende verhalen- en novellenbundels van zijn hand gepubliceerd. Zijn roman *Carreteras secundarias* uit 1996 – een van zijn meest gewaardeerde boeken – bewerkte hij het jaar daarna zelf tot script voor de gelijknamige film van de regisseur Emilio Martínez Lázaro en in 2003 opnieuw voor de Franse film *Chemins de traverse* van Manuel Poirier. Verder heeft Martínez de Pisón toneelbewerkingen gemaakt en nog enkele filmscripts vervaardigd. Zo leverde hij een bijdrage aan de animatiefilm *Chico y Rita* van Fernando Trueba. Over de Burgeroorlog stelde hij de verhalenbundel *Partes de guerra* samen, een selectie verhalen van diverse Spaanse auteurs. Ook schreef hij regelmatig literaire kritieken voor verschillende dagbladen.

Ignacio Martínez de Pisón
El día de mañana

De laatste roman van Martínez de Pisón, *El día de mañana*, werd in 2011 gepubliceerd. Dit onopgesmukte boek over een immigrant in Barcelona bereikte een finaleplaats bij de prijs van het 'Europese Boek van het jaar'. In de loop der tijd verwierf hij verschillende literaire prijzen, zij het nog niet de meest prestigieuze, maar in de grote commerciële prijzen zegt hij ook absoluut niet geïnteresseerd te zijn. Zijn geboorteplaats Zaragoza eerde hem met de titel *hijo predilecto* (lievelingszoon). Werken van Martínez de Pisón zijn vertaald in een twaalfstal talen, in het Nederlands alleen *De tijd van de vrouwen* en *Melktanden* (*Dientes de leche* uit 2008).

Spaanse uitgave:

Editorial Anagrama
ISBN 84-339-6837-8, 2003

Nederlandse vertaling:

Dorothea ter Horst
Uitgeverij Signature
ISBN 90-5672-174-7, 2006
371 pagina's

De tijd van de vrouwen

Aan dit boek heeft de auteur, behoudens enkele korte onderbrekingen, vier jaar gewerkt. Het verhaal speelt zich af in 1978 en enkele jaren daarna. Dictator Franco is overleden, de eerste democratische schreden zijn gezet, maar er heerst nog veel chaos in Spanje. Voor drie jonge vrouwen, de zusters María, Carlota en Paloma, is het ook om persoonlijk reden een verwarrende tijd. Hun vader is totaal onverwacht overleden in een bordeel aan een hartinfarct. Hun moeder, zelf opgegroeid in een tijd waarin van vrouwen werd verwacht zich onderdanig te gedragen, weet niet anders op de situatie te reageren dan als een hulpeloos kindvrouwje. De financiële situatie van het gezin is vrij penibel en het is de vraag of zij het grote huis kunnen blijven bewonen. De oudste dochter, de serieuze María, neemt daadkrachtig het heft in handen om het gezin te behoeden voor uiteenvallen. De andere twee zussen zijn egocentrischer: de impulsieve Carlote droomt van baby's en wil zo snel mogelijk een man aan de haak slaan; de jongste, de rebelse Paloma, denkt alleen maar aan romannetjes lezen en andere pleziertjes. Alledrie zien ze zich door de omstandigheden gedwongen, op eigen wijze overhaast het volwassen leven in te duiken en de dagelijkse moeilijkheden het hoofd te bieden.

Impressie

In de roman zijn de drie zusters in ik-vorm beurtelings een hoofdstuk lang aan het woord. Ieder vertelt de grote en kleine gebeurtenissen op haar eigen, geleidelijk herkenbare wijze. Zo krijgt de lezer inzicht in de gemoedsgesteldheid van de zusjes en kan hij de elkaar aanvullende en soms strijdige puzzelstukjes samenvoegen tot een beeld van de onderlinge verhoudingen.

Ze begrijpen elkaar steeds minder. De karakters María, Carlota y Paloma zijn gebaseerd op jonge vrouwen die de auteur gekend heeft. Hoofdt thema van het boek is het onontkoombare lot, maar gedeelde intimiteit, familiegeheimen en onvermijdelijke botsingen komen eveneens aan de orde. De auteur is erin geslaagd zich in te leven in de vrouwelijke denkwijzen en bekommernissen. Opmerkelijk is dat deze niet zeer diepgravende karakters toch beslist de moeite waard blijken om te leren kennen. Ondanks het thema is het geen loodzwaar verhaal, met humor geschreven, zij het vaak enigszins bittere humor. Af en toe komen zelfs hilarische scènes voorbij. De roman werd finalist bij de Premio de la Fundación Fernando Lara, is vertaald in acht talen en de filmrechten zijn al jaren geleden geclaimd. Het kan een boeiende film worden. De vertaling is goed verzorgd en getuigt van inlevingsvermogen in de situatie waarin de roman speelt. De formuleringen in het Nederlands zijn over het algemeen

raak getroffen en subtiel als in het origineel.

Heleen Peeters, 1 februari 2012